

Quicksan flora en fauna

Q2016.016.1
Quicksan flora en fauna
Ehzerallee 11 te Almen

**EcoTierra- ecologisch
adviesbureau**

Ehzerallee 11 te Almen

- Quicksan in het kader van de Wet natuurbescherming -

Opdrachtgever	Gemeente Lochem Postbus 17 7240 AA Lochem
Contactpersoon	De heer J. van der Wee
Datum veldbezoek	27 februari 2016
Uitvoerend ecooloog	ing. J.M. de Wever
Kenmerk rapport	Q2016.016.1-Quicksan flora en fauna Ehzerallee 11 te Almen
Datum rapport	Actualisatie 7 april 2017 Oorspronkelijke rapportage 21 maart 2016
Auteur	ing. J.M. de Wever

Paraaf

EcoTierra-ecologisch adviesbureau
Margijnenenk 12
7415 JZ Deventer

www.ecotierra.nl
info@ecotierra.nl
0570-597418

→ **Draagvlak voor natuur is de basis voor natuurbescherming**

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven. EcoTierra- ecologisch adviesbureau is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van EcoTierra- ecologisch adviesbureau; opdrachtgever vrijwaart EcoTierra- ecologisch adviesbureau voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING

1 INLEIDING	5
1.1 AANLEIDING	5
1.2 DOELSTELLING	5
1.3 VOLLEDIGHEID ONDERZOEK	5
1.4 GELDIGHEIDSDUUR RAPPORT	6
2 ONDERZOEKSOPZET	7
2.1 DESKRESEARCH	7
2.2 VELDBEZOEK	7
3 SITUATIEBESCHRIJVING	8
3.1 HUIDIGE SITUATIE	8
3.2 GEWENSTE TOEKOMSTIGE SITUATIE EN VOORGENOMEN INGREPEN	11
4 BEVINDINGEN ONDERZOEK	12
4.1 BEVINDINGEN DESKRESEARCH	12
4.2 BEVINDINGEN VELDONDERZOEK	14
5 EFFECTENBEOORDELING	17
5.1 EFFECTEN BESCHERMDE GEBIEDEN	17
5.2 EFFECTEN SOORTEN	17
6 CONCLUSIE EN VRIJBLIJVEND ADVIES	20
6.1 CONCLUSIE	20
6.2 VRIJBLIJVEND ADVIES	21

BIJLAGEN

1. Kernkwaliteiten GNN/GO
2. A-locatie bos Ehze
3. Wettelijk kader
4. Lijst beschermde soorten
5. Jaarrond beschermde nesten
6. Literatuurlijst

SAMENVATTING

In opdracht van de gemeente Lochem heeft EcoTierra- ecologisch adviesbureau in 2016 aan de Ehzerallee 11 te Almen (gemeente Lochem) een quickscan flora en fauna uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet.

Op 7 april 2017 is de rapportage aangepast naar de huidige wetgeving (Wet natuurbescherming). Het onderzoek heeft zich hoofdzakelijk op de soortenbescherming en beperkt op het gebiedsbeschermingsdeel van de wet (Natura2000) gericht.

Het plangebied ligt ten noordoosten van de kern van Almen en betreft enkele gebouwen en een weiland op het Landgoed De Ehze.

Het plangebied is voor een beperkt deel gelegen in het GNN, maar niet nabij (>3.000 meter) een Natura2000-gebied. Binnen het plangebied zijn twee beheertypen (Natuurbeheerplan) aanwezig. Het noordelijke bosje binnen het plangebied en het aangrenzende bosgebied zijn aangewezen als A-locatie bos.

De aanleiding voor het uitvoeren van de quickscan is de gewenste realisatie van een kleinschalig vakantiepark met 16 vakantiewoningen. In dit kader zal een deel van de aanwezige opstallen geamoveerd worden. Eventueel worden er enkele groenstructuren/ bomen gerooid. Er zal geen oppervlaktewater worden gedempt of aangetast.

De ingrepen vinden plaats in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden.

De quickscan is gebaseerd op een bronnenonderzoek en een veldbezoek. Dit veldbezoek heeft op 27 februari 2016 plaatsgevonden.

Op basis van de bevindingen kan geconcludeerd worden dat, bij handhaving van de bomen in het noorden en oosten, er in de huidige situatie geen procedurele gevolgen zijn te verwachten.

- Er hoeft geen nader onderzoek naar soorten te worden uitgevoerd;
- Er hoeft geen ontheffing Wet natuurbescherming te worden aangevraagd;
- De zorgplicht is altijd van toepassing;
- Voor sommige nationaal beschermde soorten (bijlage 1) geldt een algemene vrijstelling als het ruimtelijke ingrepen betreft.

Wanneer genoemde bomen (of een deel ervan) gekapt gaan komen zijn procedurele gevolgen niet op voorhand uit te sluiten.

- Er dient een vegetatiecheck in het juiste seizoen plaats te vinden;
- Er dient een nader onderzoek naar boombewonende vleermuissoorten plaats te vinden;
- Mogelijk dient er een ontheffing Wet natuurbescherming aangevraagd te worden aangevraagd.

1 INLEIDING

In opdracht van de gemeente Lochem heeft EcoTierra- ecologisch adviesbureau in 2016 aan de Ehzerallee 11 te Almen (gemeente Lochem) een quickscan flora en fauna uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet.

Op 7 april 2017 is de rapportage aangepast naar de huidige wetgeving (Wet natuurbescherming).

1.1 Aanleiding

De aanleiding voor het uitvoeren van de quickscan is de gewenste realisatie van een kleinschalig vakantiepark met 16 vakantiewoningen. In dit kader zal een deel van de aanwezige opstallen geamoveerd worden. Eventueel worden er enkele groenstructuren/ bomen gerooid. Er zal geen oppervlaktewater worden gedempt of aangetast.

De beschreven activiteiten kunnen negatieve gevolgen hebben voor aanwezige flora- en faunasoorten op de locatie en de directe omgeving.

In verband met de inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming (Wnb) op 1 januari 2017 is het noodzakelijk om voorafgaande aan ruimtelijke ingrepen en inrichting te toetsen of de geplande activiteiten geen negatief effect hebben op beschermde plant- en/of diersoorten en leefgebieden.

1.2 Doelstelling

Het doel van onderhavige quickscan is inzicht geven of de voorgenomen activiteiten een overtreding van de vigerende natuurwetgeving tot gevolg hebben.

Om dit inzicht te verkrijgen worden de volgende vragen beantwoord;

- zijn er binnen het plangebied beschermde dier- en plantsoorten aangetroffen en/of worden deze verwacht?
- wat is de juridische status van deze soorten?
- hebben de voorgenomen activiteiten een (significant) negatief effect op deze soorten?
- ligt het plangebied in of nabij beschermde natuurgebieden, zoals het GNN/ GO of Natura2000-gebieden?
- wat zijn de gevolgen en dienen er (mitigerende) maatregelen genomen te worden?
- dient er een nader onderzoek uitgevoerd te worden?
- dient er een ontheffing aangevraagd te worden?

1.3 Volledigheid onderzoek

Een quickscan is een momentopname en kan slechts in beperkte mate uitsluitel geven over de aan- of afwezigheid van soorten. Het kan voorkomen dat soorten niet worden waargenomen tijdens het veldbezoek. Aan de hand expert-judgement en bekende ecologische principes zal een inschatting worden gemaakt over het wel of niet voor kunnen komen van beschermde plant- en diersoorten. Verder is de quickscan geen veldinventarisatie. Veldinventarisaties omvatten meerdere opnamerondes die seizoensgebonden zijn en volgens standaardmethoden worden uitgevoerd.

1.4 Geldigheidsduur rapport

Afhankelijk van de aangetroffen soorten is de rapportage drie of vijf jaar geldig. Op het moment van onderhavig schrijven is nog niet precies duidelijk voor welke soorten welk termijn geldt. Voor Habitatrichtlijnsoorten en vogels met een jaarrond beschermd nest dient vooralsnog zeker de drie jaar als geldigheidsduur te worden gehanteerd.

2 ONDERZOEKSOPZET

In onderhavige quickscan is de locatie gescreend op de aanwezigheid van beschermde plant- en diersoorten. Er is gestart met een deskresearch en vervolgens is de locatie bezocht.

2.1 Deskresearch

Alvorens het terrein is bezocht zijn diverse (digitale) verspreidingsatlassen geraadpleegd. De waarnemingen zijn gedaan tussen 2011 en 2016. Hierdoor is indicatief een beeld verkregen of er streng en strikt beschermde soorten voorkomen in het kilometer-/uurhok waarin het plangebied is gelegen.

Op 6 april 2017 heeft er wederom een bronnenonderzoek plaatsgevonden in verband met de aanpassing van het rapport naar de vigerende wetgeving.

Diverse kaarten (waaronder kaarten EHS, Natura2000 en natuurbeheerplan) van de provinciale sites van Gelderland zijn geraadpleegd op 26 februari 2016.

De gemeente (de heer J. van der Wee) is benaderd voor aanvullende informatie, onder andere over de eventuele aanwezigheid van dassen.

2.2 Veldbezoek

Het plangebied is op 27 februari 2016 overdag bezocht. Ten tijde van het veldbezoek was het zonnig en droog met een temperatuur van rond de 6°C.

Tijdens het veldbezoek (op een zaterdag) zijn veel wandelaars waargenomen die binnen het plangebied en het aangrenzende bosgebied aan het recreëren waren.

Een klein deel van het aangrenzende bos is bekeken en onderzocht. Het overgrote deel niet. Het bos aan de overzijde van de gracht is in zijn geheel niet bezocht.

Tijdens het veldonderzoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van pootafdrukken, graafsporen, nesten, holen, uitwerpselen, haren, etc.).

Het onderzoek is uitgevoerd door een ecooloog met een relevante HBO-opleiding en ruime ervaring met het uitvoeren van quickscans. Tevens worden door de ecooloog diverse relevante cursussen gevolgd, symposia en congressen bezocht en diverse vakbladen en nieuwsbrieven gelezen om de laatste ontwikkelingen te volgen. De onderzoeker is in het bezit van diverse certificaten, waaronder 'Zorgvuldig handelen Flora- en faunawet, ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, niveau 4. IPC Groene Ruimte (door Stadswerk erkend certificaat)'.

Tijdens het veldonderzoek is niemand geïnterviewd.

3 SITUATIEBESCHRIJVING

In dit hoofdstuk zijn de onderzoekslocatie en de voorgenomen activiteiten beschreven. Op onderstaande afbeelding is het plangebied weergegeven waarbinnen de activiteiten daadwerkelijk plaatsvinden.

3.1 Huidige situatie

Afbeelding 1: Situering onderzocht gebied (bron: Atlas Gelderland, kaart 2014).

Het plangebied ligt ten noordoosten van de kern van Almen en betreft enkele gebouwen en een weiland op het Landgoed De Ehze. Op het weiland wordt (waarschijnlijk) boerengolf gespeeld. Het plangebied ligt op een soort eiland en wordt omgeven door een gracht. Er zijn twee bruggen die toegang geven tot het terrein. Op dit landgoed staat een voormalig kasteel (nu verhuurd als zorginstelling) en nog enkele andere woningen. Met name ten noorden en westen van het plangebied is oud bos aanwezig. Ten zuiden van het plangebied ligt weide, ten oosten (overzijde Ehzerallee) het Landgoed Hotel Ehzerwold. Het landgoed is grotendeels opengesteld voor publiek. Binnen het landgoed en de omgeving wordt dan ook redelijk veel gerecreëerd.

Ten noorden van het plangebied loopt het Twentekanaal, ten zuiden De Berkel.

Foto's: Indrukken plangebied.

Foto's: Indrukken plangebied.

Foto's: Indrukken plangebied.

Foto's: Indrukken plangebied.

Foto's: De te handhaven opstallen.

Foto's: De te handhaven woning met bijbehorende tuin met dichtgegroeide vijver.

Foto's: Directe omgeving plangebied.

Foto's: Directe omgeving plangebied.

3.2 Gewenste toekomstige situatie en voorgenomen ingrepen

De aanleiding voor het uitvoeren van onderhavige quickscan is de gewenste realisatie van een kleinschalig vakantiepark met 16 vakantiewoningen. In dit kader zullen de aangebouwde delen tussen de woning en het meest westelijke gebouw worden geamoveerd. De woning en het andere gebouw worden gehandhaafd. De woning met huisnummer 7 op het terrein zal eveneens, inclusief tuin, worden gehandhaafd.

Eventueel worden er enkele groenstructuren/ bomen gerooid. Dit was ten tijde van onderhavig schrijven nog niet inzichtelijk. Er zal geen oppervlaktewater worden gedempt of aangetast. Mogelijk wordt er nog een nieuwe toerit gerealiseerd, maar waar en hoe precies is nog niet bekend. Derhalve maakt deze toekomstige toerit geen onderdeel uit van de rapportage.

Ten tijde van onderhavig schrijven kon de opdrachtgever EcoTierra- ecologisch adviesbureau nog geen inrichtingsplan of landschappelijke inpassing overhandigen.

De ingrepen vinden plaats in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden.

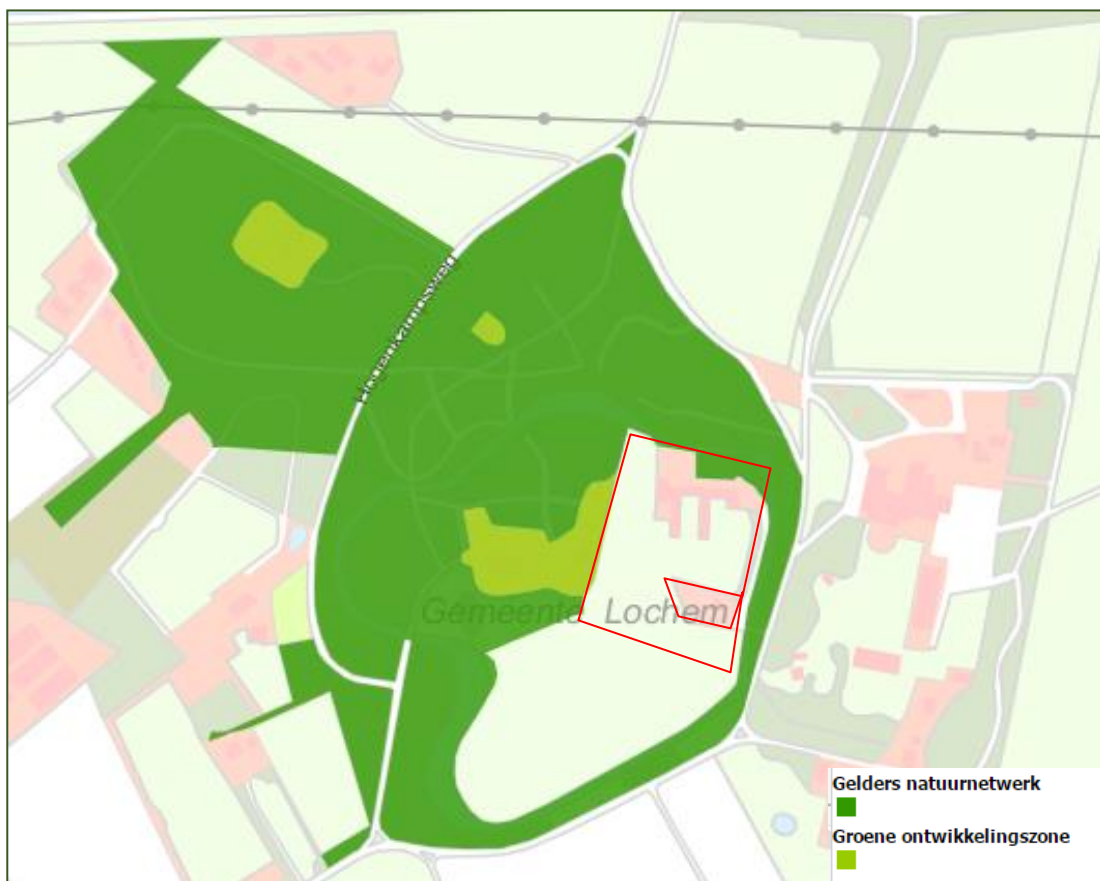
4 BEVINDINGEN ONDERZOEK

Hieronder worden de bevindingen van de quickscan besproken, allereerst de bevindingen van de deskresearch en vervolgens de bevindingen van het veldonderzoek.

In de Flora- en faunawet, waar de oorspronkelijke rapportage uit 2016 aan getoetst was, waren andere soorten beschermd dan in de huidige Wet natuurbescherming. Aan de hand van expert-judgement, op nieuw geraadpleegde databases en aan de hand van genoteerde soorten en gemaakte foto's, is bekeken of nieuw beschermde soorten binnen het plangebied te verwachten zijn of wellicht zijn waargenomen tijdens het veldbezoek in 2016.

4.1 Bevindingen deskresearch

In de databases van de provincie Gelderland is af te lezen dat het plangebied voor een klein deel (noordelijke bomenpartij) in het Gelders Natuurnetwerk is gelegen. Het naastgelegen bos en het omringende water vallen onder het GNN. Het betreffende GNN valt in gebiedsnummer 2, Het Groote Veld. In bijlage 1 worden de kernkwaliteiten van dit deelgebied weergegeven. Het plangebied is niet nabij (>3.000 meter) een Natura2000-gebied gelegen.

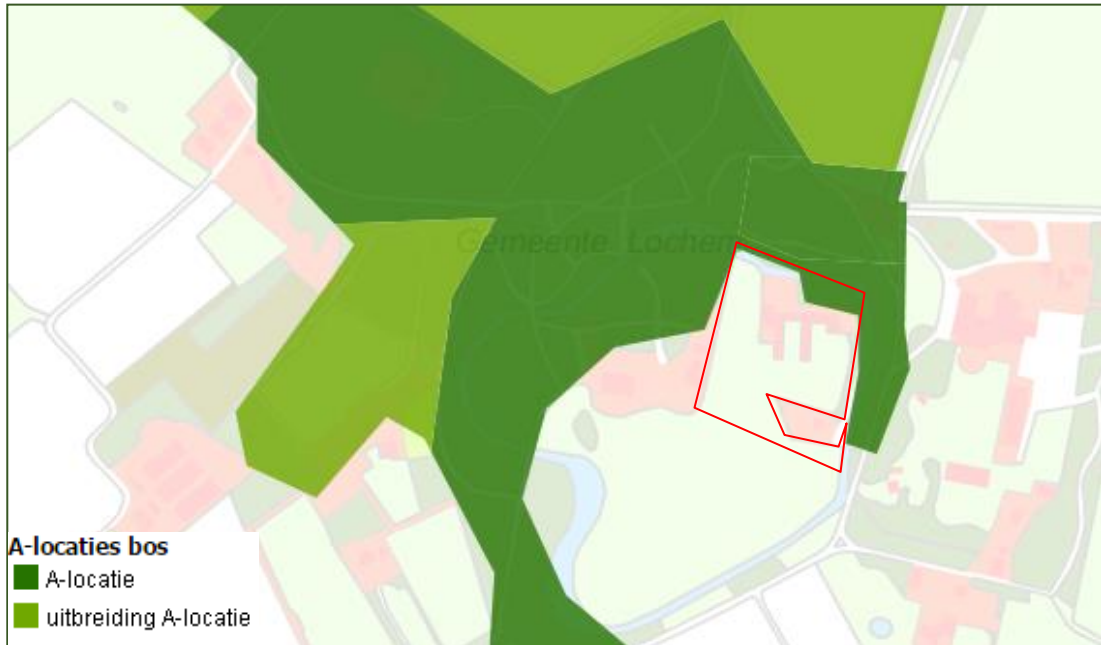

Afbeelding 2: Ligging plangebied t.o.v. GNN en GO (bron: Atlas Gelderland).

Het kleine bosgedeelte in het plangebied en het overige bosgebied is aangemerkt als A-locatie bos Ehze. Bijlage 2 geeft de kenmerken van dit bosgebied weer (J.B. den Ouden et al, A-locatie bossen in Gelderland, Kenschets, beoordeling en adviezen met betrekking tot behoud en ontwikkeling van relict van inheemse bosgemeenschappen in de provincie Gelderland, IBN-rapport 240, Instituut voor Bos- en Natuuronderzoek (IBN-DLO) Wageningen, 1996).

Op Atlas Gelderland (kaart A-locatie bossen, a-locatie bos Ehze) wordt aangegeven:

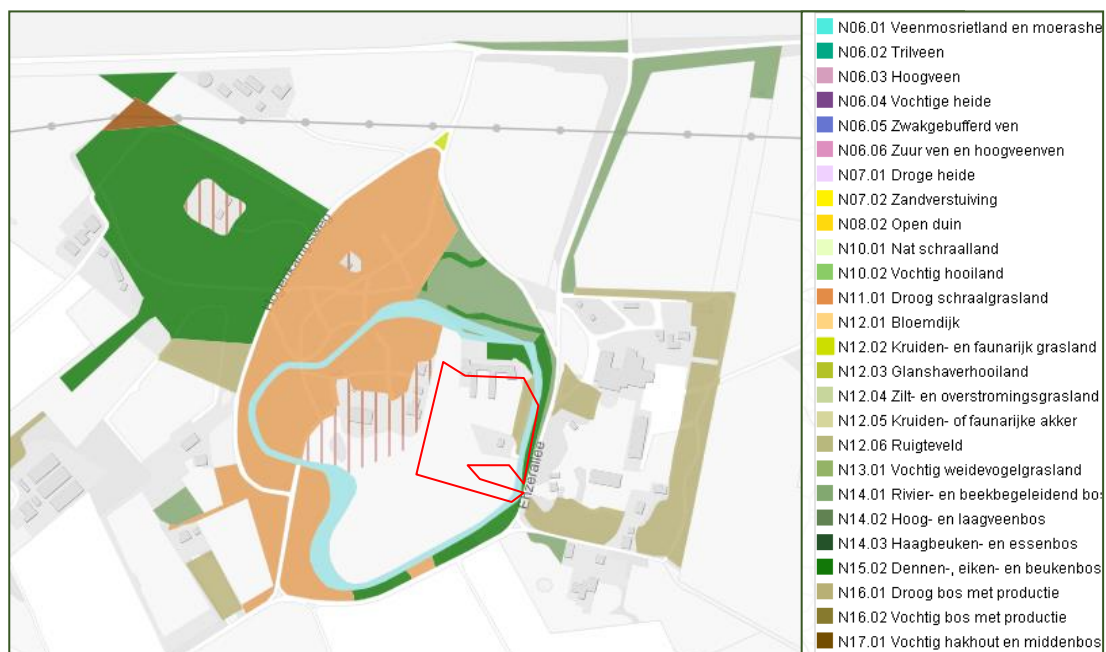
- Karakteristiek: Oud landgoedbos op rijke bodem met een karakteristieke flora.
- Kansen en bedreigingen: Het bos is klein en intensief belopen.
- Gewenste maatregelen: Vergroten van het bos door inplanten aanliggende landbouwgrond. Geleiden recreatie.

Afbeelding 3: Ligging plangebied t.o.v. A-locatiebos (bron: Gelderland.nl).

Binnen het plangebied zijn twee beheertypen aanwezig volgens het vigerende Natuurbeheerplan.

Het noordelijke bosje heeft beheertype 'N15.02 Dennen-, eiken-, en beukenbos', de oostelijke bomenpartij heeft beheertype 'N16.01 Droog bos met productie'.

Afbeelding 4: Ligging beheertypen binnen plangebied (bron: Gelderland.nl).

Er zijn in de geraadpleegde bronnen waarnemingen in de omgeving vermeld van onder andere vleermuizen (waaronder gewone dwergvleermuis, watervleermuis en rosse vleermuis), ijsvogel, groene en bonte spechten, bosuil en steenuil. Qua plantensoorten zijn op basis van de kenmerken van de aanwezige bosgemeenschappen Rode lijst-soorten als gewone salomonszegel, bosanemoon, en grote muur te verwachten.

4.2 Bevindingen veldonderzoek

Flora

Binnen het daadwerkelijke plangebied zijn geen beschermde wilde planten waargenomen. Een groot deel van het plangebied is gecultiveerd (bebouwd en verhard) of bestaat uit weide. De aanwezige soorten zijn veelal aangeplant.

Gezien het feit dat de inventarisatie vroeg in het seizoen heeft plaatsgevonden en er bij de bosgedeeltes nog een flinke laag bladeren aanwezig was, waren soorten moeilijk zichtbaar of te herkennen. Er zijn tijdens het veldbezoek in het onderzochte deel van het bosgedeelte geen beschermde soorten aangetroffen.

Er komen in het bosgedeelte veel oude exemplaren voor van onder andere eik en beuk. Verder komt er onder andere berk, robinia, lariks, els en hulst voor. Als kruidlaag waren winterklokje en heder a zichtbaar.

Er zijn geen beschermde muurplanten op de aanwezige muur aangetroffen.

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn diverse vogels waargenomen in en nabij het plangebied. Zo komt er onder andere roodborst, kraai, kauw, merel, vink, een groep kool- en staartmezen, blauwe reiger, ekster en houtduif voor. In de lucht waren enkele buizerds aanwezig. De grote bonte specht is auditief waargenomen.

Binnen het daadwerkelijke plangebied zijn alleen wat oude nesten van de merel waargenomen. De te slopen opstallen zijn niet geschikt voor soorten met een jaarrond beschermd nest, zoals huismus, gierzwaluw en sommige uilen en roofvogels.

Algemeen voorkomende soorten kunnen broeden in de aanwezige groenstructuren. De grotere bomen binnen het daadwerkelijke plangebied hebben holen en scheuren waarin vogels ook kunnen broeden. Er zijn geen aanwijzingen dat er jaarrond beschermde nesten, zoals van de steenuil, voorkomen. Er zijn geen sporen (braakballen, veren en dergelijke) van uilen of roofvogels waargenomen binnen het plangebied.

Het weiland kan door muizenetende soorten, zoals uilen en sommige roofvogels gebruikt worden om te foerageren.

Door de aanwezige hoge bomen/ het bos rondom zullen naar verwachting geen weidevogels gebruik maken van het plangebied om er te broeden. De kans op de aanwezigheid van predatoren is te groot.

In het naastgelegen bosgebied kunnen diverse vogelsoorten (met jaarrond beschermd nest) broeden.

Grondgebonden zoogdieren

Er zijn geen exemplaren of voortplantings- en/ of verblijfplaatsen van soorten aangetroffen die zijn beschermd bij de Habitatrichtlijn of van soorten die niet zijn vrijgesteld door de provincie. Er zijn geen sporen, zoals latrines, markeeruitwerpselen of prooi-resten, aangetroffen van de steenmarter, die ook in gebouwen kan verblijven. Er zijn in het bosgedeelte resten van de een duif aangetroffen met afgebeten veren. Een afgebeten schacht is vaak kenmerkend voor een roofdier (vos, marter). Roofvogels plukken en trekken daarbij de veren heel uit de prooi.

Binnen het plangebied zijn geen nesten van de eekhoorn aanwezig. Ook zijn er geen eetsporen van deze soort aangetroffen. De verwachting is wel dat er wel eekhoorns voorkomen in het bos en de omgeving.

Het plangebied en het landgoed zijn slechts door middel van twee bruggen te bereiken. Het is niet aannemelijk dat grotere grondgebonden soorten hier veelvuldig gebruik van maken.

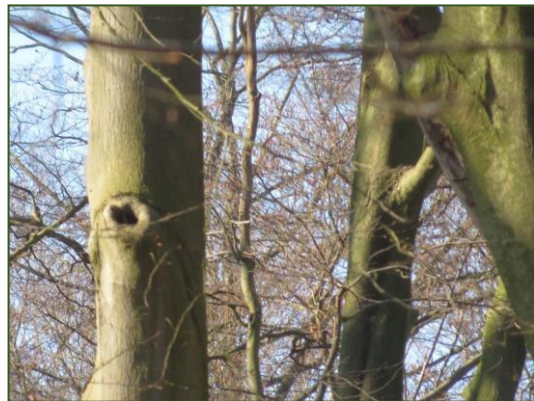
Er zijn geen sporen van de das (snuitputjes, haren en dergelijke), ree (uitwerpselen, pootafdrukken) en dergelijke aangetroffen. In het onderzochte deel van het bos is geen pijp of burcht aangetroffen van de das.

Algemeen voorkomende soorten (vrijgesteld door provincie) kunnen binnen het plangebied en het bos worden aangetroffen, zoals kleine marterachtigen, egel, mol, muizen en dergelijke.

Vleermuizen

De te amoveren opstallen zijn goed onderzocht op geschiktheid voor vleermuizen. Er zijn geen geschikte openingen/ ruimtes gevonden waarin gebouwbewonende soorten kunnen verblijven. Tevens zijn er geen sporen (uitwerpselen) aangetroffen aan de muren of onder de dakrand. De te handhaven woningen zijn in potentie beter geschikt door de aanwezigheid van dakpannen die her en der scheefliggen en andere openingen die gebruikt kunnen worden. Het meest westelijke gebouw is niet geschikt voor vleermuizen.

Zowel binnen (in het GNN-deel en de bomen langs de toerit) als buiten het plangebied zijn diverse bomen aanwezig waarin boombewonende vleermuizen, zoals de rosse vleermuis, een vaste verblijf- of voortplantingsplaats kunnen hebben. Boombewonende soorten maken vaak gebruik van een heel netwerk van geschikte bomen. Bomen kunnen voor verschillende functies gebruikt worden, bijvoorbeeld als kraampek, paarlocatie of zomer-/ winterverblijf.

Foto's: Potentieel geschikte openingen in bomen binnen (links) en nabij (rechts) het plangebied.

Het plangebied zal zeker worden gebruikt om te foerageren. Vleermuizen foerageren zowel in het bos als bij de bosrand. Ook boven het weiland zal bij weinig wind worden gefoerageerd. Er zijn geen significante vliegroutes aanwezig binnen het plangebied.

Amfibieën, reptielen en vissen

Er is binnen het plangebied geen oppervlaktewater aanwezig. Vissen en voortplantingsplekken van amfibieën zijn derhalve niet te verwachten binnen het daadwerkelijke plangebied. Het plangebied is omringd door water. Ter plaatse van het plangebied heeft de zon in de zomermaanden naar verwachting weinig mogelijkheid om door te dringen tot het water. Zonminnende amfibiesoorten zijn daar waarschijnlijk minder snel te verwachten. Op andere delen van de gracht valt meer zonneschijn. Het is niet bekend of en hoeveel vis er voorkomt in de gracht. Veel vis kan zorgen voor een laag aantal amfibieën, daar vissen amfibielarven predateren. Het bos en eventueel de aanwezige tuinen kunnen voor algemeen voorkomende

soorten dienen als land(winter)habitat. Er is tijdens het veldbezoek gericht gezocht naar overwinterende amfibieën onder platen, stenen en takkenhopen binnen het plangebied. Er zijn geen exemplaren waargenomen.

Er zijn binnen het daadwerkelijke plangebied geen broeihopen van ringslangen aanwezig. Mogelijk komt deze soort in de omgeving voor. Overige soorten reptielen worden binnen het daadwerkelijke plangebied niet verwacht.

Ongewervelden/ overige soorten

Onder andere het bebouwde, verharde en intensief gebruikte karakter van het plangebied maakt dat de veelal veeleisende Habitatrichtlijnsoorten en exemplaren van de nationaal beschermde soorten van ongewervelden en overige soorten niet zijn te verwachten. Die soorten hebben vaak specifieke ecologische eisen die in dergelijke plangebieden beperkt aanwezig zijn.

5 EFFECTENBEOORDELING

Hieronder zijn de effecten van de voorgenomen ingrepen op eventueel aanwezige beschermde gebieden en de aanwezige flora en fauna getoetst aan de vigerende wet- en regelgeving. Zoals reeds is aangegeven is er sinds 1 januari 2017 een nieuwe wet vigerend, de Wet natuurbescherming. De toetsing van de rapportage uit 2016 vond plaats in het kader van de Flora- en faunawet. Omdat de ingreep in 2017 of later zal gaan plaatsvinden, zal ook getoetst moeten worden aan de Wet natuurbescherming.

5.1 Effecten beschermde gebieden

Het plangebied is voor een klein deel gelegen in het GNN. Ten tijde van onderhavig schrijven was nog niet bekend wat er met de bomenpartij in het noordelijke deel van het plangebied zou gebeuren. Het is sterk aan te raden de bomenpartij te handhaven. Wanneer de bomen op een juiste manier zullen worden ingepast in het plan, zijn er geen negatieve effecten te verwachten op het GNN. Indien dit niet mogelijk is zullen in overleg met het bevoegd gezag de vervolgstappen besproken moeten worden. Er zal onder andere moeten worden bepaald of er (potentiële) kernkwaliteiten van het GNN (bijlage 1) worden aangetast.

De noordelijke bomenpartij is eveneens als A-locatie bos aangemerkt. Het gehele bos wordt nu redelijk veel gebruikt door recreanten (aannee gebaseerd op gestelde doelstellingen van de provincie).

Door de bomenpartij te handhaven wordt directe aantasting van het A-locatie bos voorkomen. Door de realisatie van vakantiewoningen bestaat de kans dat de intensiteit van de recreatie toeneemt en het A-locatie bos indirect wordt aangetast.

Eén van de doelstellingen voor het A-locatie bos is het geleiden van recreanten/ de recreatiedruk verminderen. Hoe (indien noodzakelijk) in het kader van onderhavig project een invulling aan deze doelstelling gegeven moet worden dient met bevoegd gezag besproken te worden.

Er worden, gezien het karakter van het project en de grote afstand tot een Natura2000-gebied, geen negatieve effecten verwacht op een Natura2000-gebied.

Aantasting van beschermde gebieden door thema's als verdroging, vermessing en verzuring valt buiten de reikwijdte van onderhavige quickscan.

5.2 Effecten soorten

Er wordt in het kader van de Wet natuurbescherming nagegaan of vaste rust- en verblijfplaatsen door de ingreep opzettelijk worden aangetast (verwijderd, ongeschikt gemaakt) of dat dieren opzettelijk worden verontrust, verjaagd of gedood. Verder is er gekeken of er invloeden zijn die leiden tot een verminderde geschiktheid als foerageergebied waarbij het een zodanig belang betreft dat bij het wegvallen van deze functie ook vaste rust en verblijfplaatsen niet langer kunnen functioneren.

Flora

Tijdens het veldbezoek zijn er binnen het daadwerkelijke plangebied geen beschermde wilde vaatplanten aangetroffen. Het veldbezoek is echter uitgevoerd in een periode waarin veel soorten nog niet zichtbaar of herkenbaar waren. Tevens was er een dikke laag bladeren aanwezig bij de boompartijen.

Een groot deel van het plangebied is gecultiveerd waardoor streng of strikt beschermde soorten niet zijn te verwachten. Wanneer het bosgedeelte of de oostelijke bomenpartijen significant aangetast gaan worden is het noodzakelijk om een vegetatiecheck te laten uitvoeren

om te kijken of er streng of strikt beschermde soorten aanwezig zijn. Dit kan voorafgaande aan het eventuele vleermuizenonderzoek (dat samenhangt met eventuele kap van de grote bomen) plaatsvinden. Wanneer de genoemde boompartijen gehandhaafd blijven, zijn er geen negatieve effecten te verwachten aangaande deze soortgroep. In de nieuwe wet zijn nieuwe plantensoorten opgenomen die bescherming genieten. Er worden in het daadwerkelijke plangebied geen van deze nieuwe soorten verwacht.

Vogels

Er zijn geen jaarrond beschermde nesten aanwezig binnen het daadwerkelijke plangebied. De lijst met jaarrond beschermde soorten is in de nieuwe wet gelijk gebleven. Eventueel kunnen algemeen voorkomende soorten broeden in de groenstructuren. Het rooien van de groenstructuren dient buiten het broedseizoen van vogels plaats te vinden (broedseizoen loopt in onderhavige situatie globaal van maart tot en met juli/ augustus). Het is van belang om te weten dat de Wet natuurbescherming geen standaardperiode voor het broedseizoen hanteert. Het gaat erom of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Wanneer de wens is om binnen het broedseizoen te slopen, dient voorafgaande aan de sloop zeker gesteld te zijn dat er binnen de invloedssfeer van de sloopwerkzaamheden geen broedgevallen aanwezig zijn. Het is dan ook raadzaam om buiten het broedseizoen van vogels te slopen. Gezien de ligging nabij een vogelrijk bosgebied dienen de vakantiehuizen ook buiten het broedseizoen gebouwd te worden.

Mogelijk gaat er door de bouw van de woningen potentieel foerageergebied voor uilen en roofvogels verloren. In de directe omgeving is echter voldoende alternatief foerageergebied aanwezig.

Grondgebonden zoogdieren

Binnen het plangebied zijn geen exemplaren waargenomen of vaste verblijf- of voortplantingsplaatsen vastgesteld van soorten die zijn beschermd bij de Habitatrichtlijn of nationaal beschermde soorten die niet zijn vrijgesteld door de provincie.

Algemeen voorkomende soorten, waarvan de staat van instandhouding gunstig is, zijn door de provincie vrijgesteld van de verbodsbepalingen als het een ruimtelijke ingreep of inrichting betreft (zie bijlage 1 voor vrijgestelde soorten). Wel geldt de zorgplicht voor dergelijke soorten. Er zijn geen negatieve effecten te verwachten aangaande grondgebonden zoogdieren, mits de zorgplicht wordt nageleefd.

Vleermuizen

Vaste verblijf- of voortplantingsplaatsen van gebouwbewonende soorten zullen door de ingreep niet verloren gaan. De woningen blijven gehandhaafd.

Mogelijk gaan er, bij een eventuele kap van de bomen in het noordelijke en oostelijke deel van het plangebied, vaste verblijfplaatsen van boombewonende soorten verloren. Het is derhalve sterk aan te raden deze bomen te handhaven. Wanneer dit niet mogelijk is, zal er nader onderzoek naar boombewonende vleermuizen moeten plaatsvinden. Dit onderzoek zal conform het vigerende vleermuizenprotocol moeten plaatsvinden. Een dergelijk onderzoek duurt meerdere maanden (globaal van 15 mei tot 1 oktober).

Aantasting van significant foerageergebied en belangrijke vliegroutes is niet te verwachten. Tijdens de werkzaamheden dient er op gelet te worden dat er geen verstoring van vleermuizen door verlichting optreedt in de avonduren. Gebruik van groot en fel licht is af te raden.

Ook bij de nieuwe inrichting van het gebied dient er rekening te worden gehouden met deze soortgroep. Dit houdt in dat er geen onnodige lichtuitstraling naar bomen, het bos en de gracht mag plaatsvinden. Dit kan door de verlichting goed te plaatsen en eventueel aangepast armatuur (armatuur dat er voor zorgt dat alleen dat verlicht wordt dat werkelijk verlicht dient te worden) te gebruiken.

Amfibieën, reptielen en vissen

Binnen het plangebied zijn geen exemplaren waargenomen of vaste verblijf- of voortplantingsplaatsen vastgesteld van soorten die zijn beschermd bij de Habitatrichtlijn of nationaal beschermde soorten die niet zijn vrijgesteld door de provincie.

De gracht wordt niet aangetast waardoor eventueel voortplantingswater voor amfibieën en leefgebied van vissen blijft bestaan. Het bos blijft eveneens onaangetast in het kader van dit project waardoor landhabitat voor amfibieën blijft bestaan.

Bovenstaande beschouwend zijn er geen negatieve effecten te verwachten aangaande deze soortgroepen.

Ongewervelden/ overige soorten

Binnen het plangebied zijn geen exemplaren waargenomen of vaste verblijf- of voortplantingsplaatsen vastgesteld van soorten die zijn beschermd bij de Habitatrichtlijn of voorkomen op de 'nationale lijst'. Er zijn geen negatieve effecten te verwachten aangaande deze soortgroepen.

De zorgplicht

De zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving

Voor alle soorten geldt een zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan deze soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De kwetsbare perioden zijn niet voor alle verschillende soortgroepen gelijk. Als "veilige" periode voor alle groepen geldt in het algemeen de periode van half oktober tot eind november, de periode waarin de voortplantingstijd achter de rug is en dieren als de egel en amfibieën nog niet in winterslaap zijn. Bovendien zijn de houtduiven uit het laatste legsel dan waarschijnlijk ook al uitgevlogen.

Indien vooraf bekend is dat werkzaamheden moeten worden uitgevoerd binnen de kwetsbare perioden van de betreffende soorten, is het zaak ervoor te zorgen dat het gebied tegen die tijd ongeschikt is als leefgebied voor die soorten. Zo kan bijvoorbeeld vegetatie gedurende het groeiseizoen kort gemaaid worden, zodat er geen vogels gaan broeden en het tegen de winter ook ongeschikt is voor kleine zoogdieren die in winterslaap gaan.

Indien tijdens de werkzaamheden beschermde soorten worden aangetroffen, dient schade aan de exemplaren zoveel mogelijk voorkomen of beperkt te worden.

6 CONCLUSIE EN VRIJBLIJVEND ADVIES

6.1 Conclusie

Op basis van onderhavige quickscan is beoordeeld of er procedurele gevolgen zijn betreffende de Wet natuurbescherming.

Voor toelichting bij de conclusie dient hoofdstuk vijf geraadpleegd te worden.

Conclusie	
GNN/ Natura2000 Soortgroepen	Er zal geen aantasting van een Natura2000-gebied zijn. Indien de noordelijke bomen gekapt gaan worden zal er een aantasting zijn van het GNN en een A-locatie bos. → Bij voorkeur blijven de bomen gehandhaafd; → Bij kap dient overleg plaats te vinden met bevoegd gezag over de gevolgen van de aantasting. Mogelijk wordt het A-locatie bos direct (kap bomen) of indirect (toename recreanten) aangetast. Overleg met bevoegd gezag kan noodzakelijk zijn.
	Flora Er zijn binnen het plangebied geen beschermde wilde soorten aangetroffen.
	Vogels Er zijn geen jaarrond beschermde nesten aanwezig binnen het plangebied. Algemeen voorkomende soorten kunnen broeden in de groenstructuren. → De rooiwerkzaamheden dienen buiten het broedseizoen plaats te vinden; → Slopen binnen het broedseizoen is mogelijk, maar alleen wanneer is vastgesteld dat er binnen de invloedssfeer van de sloopwerkzaamheden geen broedende vogels aanwezig zijn; → Bij voorkeur vindt ook de bouw van de vakantiewoningen buiten het broedseizoen plaats.
	Grondgebonden zoogdieren Vaste verblijfplaatsen of exemplaren van Habitatrichtlijnsoorten of van niet-vrijgestelde nationaal beschermde soorten zijn niet aangetroffen. → Door de provincie vrijgestelde soorten kunnen voorkomen.
	Vleermuizen Vaste verblijf- of voortplantingsplaatsen van gebouwbewonende soorten zullen door de ingreep niet verloren gaan. Significant foerageergebied of vliegroutes gaan door de ingreep niet verloren. Bij eventuele kap van de bomen in het noorden en oosten van het plangebied kunnen vaste verblijf- of voortplantingsplaatsen verloren gaan van boombewonende soorten. → Er dient dan een nader onderzoek, conform het vigerende vleermuizenprotocol, plaats te vinden.

	Amfibieën, reptielen en vissen Vaste verblijfplaatsen of exemplaren van Habitatrichtlijnsoorten of van niet-vrijgestelde nationaal beschermde soorten zijn niet aangetroffen.
	Ongewervelden/ overige soorten Vaste verblijfplaatsen of exemplaren van Habitatrichtlijnsoorten of van nationaal beschermde soorten zijn niet aangetroffen.

Op basis van de bevindingen kan geconcludeerd worden dat, bij handhaving van de bomen in het noorden en oosten, er in de huidige situatie geen procedurele gevolgen zijn te verwachten.

- Er hoeft geen nader onderzoek naar soorten te worden uitgevoerd;
- Er hoeft geen ontheffing Wet natuurbescherming te worden aangevraagd;
- De zorgplicht is altijd van toepassing;
- Voor sommige nationaal beschermde soorten (bijlage 1) geldt een algemene vrijstelling als het ruimtelijke ingrepen betreft.

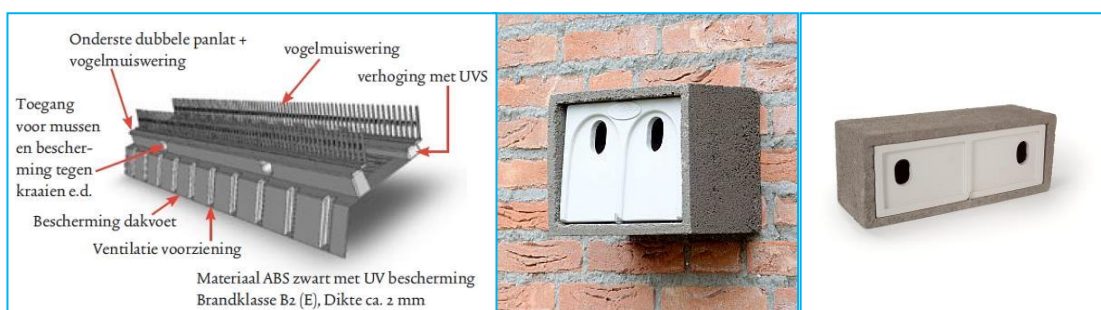
Wanneer genoemde bomen (of een deel ervan) gekapt gaan komen zijn procedurele gevolgen niet op voorhand uit te sluiten.

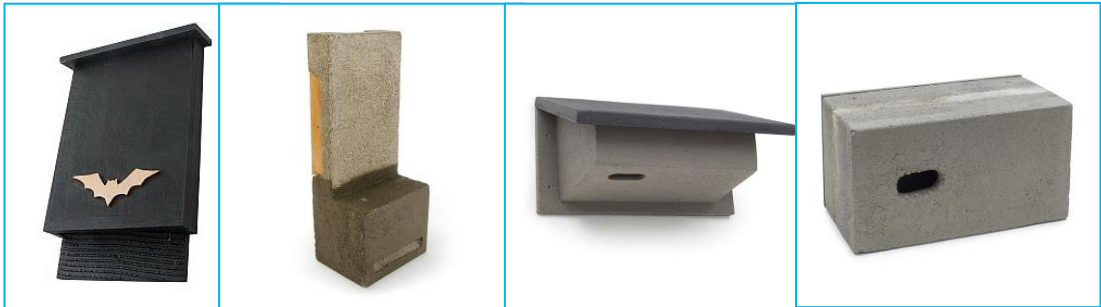
- Er dient een vegetatiecheck in het juiste seizoen plaats te vinden;
- Er dient een nader onderzoek naar boombewonende vleermuissoorten plaats te vinden;
- Mogelijk dient er een ontheffing Wet natuurbescherming aangevraagd te worden aangevraagd.

6.2 Vrijblijvend advies

Bij de nieuwbouw kan rekening worden gehouden met huismussen door zogenaamde vogelvides (o.a. te vinden op monier.nl), of een dergelijke constructie toe te passen, in plaats van vogelschroot.

Tevens kunnen speciale nestkasten voor de huismus, gierzwaluw en vleermuizen worden ingebouwd of worden aangebracht. Over dit zogenaamde natuur-inclusief bouwen is tegenwoordig veel te vinden op internet.

Foto's: Voorbeelden externe en inbouwkasten (huismus, vleermuis en gierzwaluw) (bron: Vivara pro.nl).

BIJLAGE 1

KERNKWALITEITEN GNN/GO

2 Het Groote Veld

Kernkwaliteiten deelgebied natuur en landschap

- Groot aaneengesloten gebied van droog, voedselarm gemengd bossen en heide;
- onderdeel van Nationaal Landschap Graafschap
- aan de randen landgoederen met gevarieerde, ook rijkere bossen en kleinschalig cultuurlandschap (Den Bramel, Enzerinck, Starink, Waliën, Velhorst, Boekhorst);
- beekdal van Veldwijkse laak met natte schraallanden
- parel Kienveen met zeer bijzondere flora
- leefgebied das
- leefgebied steenuil
- leefgebied kamsalamander
- aan de noordkant via het Berkeldal verbonden met de natuurrijke gebieden bij Groot Dochteren, Almen en Warnsveld
- aan de zuidkant met de landgoederen langs de Baakse beek (Wientjesvoort, Medler, Hackfort); via de spoorlijn met de omgeving van Ruurlo
- alle door de Flora- en faunawet of Natuurbeschermingswet beschermde soorten en hun leefgebieden in dit deelgebied

Aardkundige waarden

Klein Dochteren en groeve

Waardevol open gebied of verkaveling

-

Parel

+

Natte landnatuur

ja, landgoederen, beekdalen, Kienveen

Ontwikkelingsdoelen natuur en landschap GNN (omvorming, natuurontwikkeling)

- Grote Eenheid Natuur: grootschalig natuurlijk landschap van bos en heide,
- vermindering ontwatering (TOP)
- vermindering barrièrewerking N346

Ontwikkelingsdoelen natuur en landschap Groene Ontwikkelingszone

- herstel van de Berkel als meanderende rivier en evz volgens model winde
- ontwikkeling ecologische verbinding Groote Veld - IJssel met opgaande landschapselementen, zoals heggen, hagen, singels en kleine bosjes, bosranden (mantels en zomen), ruigtes en en natuurlijke oevers, moerasjes, poelen, etc.
- verder ontwikkelen van het kleinschalig cultuurlandschap door verdichting met lijnvormige gebiedseigen landschapselementen en vochtige bosjes;
- ontwikkelen van de natuurwaarden van bosranden, beken en inliggend cultuurland
- versterken van de ecologische verbindingen met aanliggende gebieden
- vermindering barrièrewerking N346
- lokaal verhoging (kwel)waterstanden

Ecologische verbindingen met evz-model

- Berkel; verbindt Duitsland met het Berkeldal en het IJsseldal: winde
- Berkeldal bij Almen; Groote Veld - IJssel: das, kamsalamander, ijsvogelvinder

BIJLAGE 2

A-LOCATIEBOS EHZE

Geografie en beschrijving

De A-locatie betreft een Gierstgras-Beukenbos en ligt 7 km ten oosten van Zutphen, zuidelijk van het Twentekanaal. Het hoog opgaand loofbos ligt als een sterk dominerend element in het stroomdal van de Berkel. Het hart van het landgoed wordt gevormd door het Huis De Ehze met bijbehorende tuin in Engelse landschapsstijl. Rondom huis en tuin slingert een gracht van 1100 meter lang. Het noordwestelijk deel heet van oudsher Baankreisbos. Ten noorden en deels ten zuiden grenst het bos aan akkerland en grasland, ten oosten ligt het Oude Ziekenhuis en de zuidgrens wordt gevormd door de Ehzer Allee. Het Huis is in exploitatie als verpleeghuis voor bejaarden. In het nabij gelegen Oude Ziekenhuis is een asielzoekerscentrum gehuisvest.

Historie

Het Baankreisbos was, getuige houtverkoop-archiefggegevens uit 1776, een hoogopgaand eiken-beukenbos. Van het parkbos is een smalle gordel rond de buitengracht van oudsher bekend. Het landgoedbos is reeds afgebeeld op het betreffende blad uit de Hottinger Atlas uit de periode rond 1780. Op de eerste kadastrale kaart staat veel van het bos als eikehakhout (akkermaalshout) aangegeven. Op de topografische kaarten van 1846 en 1880 staat het huidige landgoedbos grotendeels aangegeven als opgaand bos. Een deel van het bos dateert van 1846, een deel van het parkbos van 1826. Tachtig procent van het bos is vóór de eeuwwisseling aangeplant. In 1930 werd het Twentekanaal aangelegd, en daarmee werd een deel van het bos, het Broek geheten, afgesneden van het huidige bos. Daarna hebben op de Ehze geen grote veranderingen meer plaatsgevonden. Het beheer heeft al decennia lang bestaan uit: padenonderhoud, opruimen van dood hout, prunus- en esdoornbestrijding (Schermerhom 1993).

Bodem en hydrologie

Het grootste deel van het complex kan gerekend worden tot de ijzerhoudende beekerdgronden in lemig fijn zand met een zavel- of kleidek van 15-40 cm met een grondwatertrap III. Het gedeelte rond het huis en het Oude Ziekenhuis staat geclassificeerd als laarpodzol in lemig fijn zand, grondwatertrap VI. Door recente grondwaterstandsaling zijn deze grondwatertrappen niet meer aanwezig, de actuele grondwatertrappen zijn VI resp. VII (Schermerhom 1993).

Bosgemeenschappen

De A-locatie betreft het Gierstgras-Beukenbos (13). Op vochtiger plaatsen komen overgangen voor naar Gewoon Eiken-Haagbeukenbos (17). Een klein deel van het Baankreisbos bevindt zich op rabat (afd. 2a, zuidwestelijk deel) Het noordelijk deel tendeert naar Droog Wintereiken-Beukenbos (8).

Soortensamenstelling

Boomsoorten

Behalve de hier thuishorende beuk, zomereik en enige linden, treffen we in het bos de volgende soorten aan: Amerikaanse eik, esdoorn, Europese lariks, fijnspar, paardekastanje, plataan en robinia. Langs de gracht staat zwarte els. Ten westen van het landhuis in een bosgedeelte aan weerszijden van de gracht ontbreekt de hoge boomlaag. In de zich ontwikkelende boomlaag bevinden zich beuk, éénstijlige meidoorn, esdoorn, haagbeuk, sleedoorn en taxus (Schermerhorn 1993).

Inheems genenmateriaal

Volgens de criteria die Maes et al. (1991) hanteren, zijn beuk, zomereik, éénstijlige meidoorn, sleedoorn, haagbeuk, taxus en wilde kardinaalsmuts mogelijk inheems. Nader onderzoek is gewenst.

Planten van oude bossen

Hier voorkomende oude bossoorten zijn: bosanemoon, dalkruid, hulst, lelietjeder-dalen en gewone salomonszegel. In de struiklaag wordt kardinaalsmuts gevonden (Schermerhorn 1993).

Mossen

Er zijn geen mossenopnamen voor dit gebied bekend.

Fauna

In dit landgoedbos zijn vele vogelsoorten waargenomen, onder andere groene specht, grote- en kleine bonte specht, boomkruiper, boomklever, grauwe- en bonte vliegenvanger, holenduif, zanglijster, tuinfluiter, bosuil, glanskop, zwartkop en zelfs wielewaal. De ijsvogel wordt zo nu en dan gesignaleerd in de buurt van de gracht. Andere voorkomende diersoorten: groene- en bruine kikker en verder vleermuizen. Op het terrein wordt niet gejaagd (Schermerhorn 1993).

Storingsklassen

Voor het Gierstgras-Beukenbos A1, deels A5 wegens verruiging met bramen en framboos, deels ook AC1, resp. AC5 wegens voorkomen van gewone esdoorn en verruiging met bramen, deels AD1, en AD5 wegens voorkomen van robinia in de boomlaag.

Oppervlakte, begrenzing en MSA

De A-locatie meet 14 ha met een zeer klein aandeel hakhout en struweel. Het MSA voor het Gierstgras-Beukenbos is 25 ha. Deze oppervlakte wordt dus niet gehaald. Bovendien kunnen vanwege de bedreigingen vanuit de landbouw aanvullende areaaleisen gesteld worden. Bosuitbreiding is gewenst en suggesties daartoe zijn op de kaart aangegeven.

Beheersaspecten

Het bosbeheer zal gericht zijn op handhaving van een kleinschalig gemengd landgoedbos met een hoog aandeel oude bomen (Schermerhorn 1993). Het aandeel uitheemse parkbomen zou beperkt dienen te worden tot het parkbos binnen het grachtgedeelte. Eventuele verjongingsvlakten zouden bij voorkeur niet groter moeten zijn dan 1 à 2 maal de boomhoogte. Gewone esdoorns zouden geringd kunnen worden. Andere exoten zoals robinia, paardekastanje, Amerikaanse eik enz. zouden gekapt of geringd moeten worden. Zeer monumentale en oude bomen kunnen gehandhaafd blijven. Daarna is een voortzetting van het extensief beheer gewenst, waarbij Amerikaanse vogelkers en esdoornopslag bestreden worden. In omringende terreinen is een extensief graslandbeheer gewenst, in een strook van ongeveer 100 meter ten einde een buffer te creëren, zolang bosuitbreiding niet gerealiseerd is.

Bedreigingen

Het bos wordt om- en ontsloten door een net van smalle wandelpaden. Het bosterrein buiten de gracht is opengesteld. De recreatieve druk vanuit de directe omgeving, onder meer vanuit het asielzoekerscentrum is groot. Vanuit de aangrenzende kampeerboerderij Baankreis worden veel spelactiviteiten in deze A-locatie georganiseerd. Het zal duidelijk zijn dat dit een bedreiging vormt voor een ongestoorde ontwikkeling van het bos. Een deel van het landgoed (10.16 ha) valt sinds 1958 onder de werking van de Natuurschoonwet, en is derhalve opengesteld voor publiek. Grondwaterpeilverlaging en inwaai van meststoffen hebben een negatieve invloed. Over de noordwestpunt van de A-locatie loopt een 150 KV hoogspanningsleiding (Schermerhorn 1993).

Planologisch beleidskader

In het Bestemmingsplan Buitengebied van de Gemeente Gorssel (1987), staat De Ehze aangegeven als gast- en verblijfsinstelling. Het bos staat aangegeven als Bos met ecologische waarde. Een klein deel van het bos heeft de bestemming Natuurgebied. De Ehze is opgenomen in de Concepg; bosverkenning Gelderland van 1993, met als daar bij vermelde strategie de

uitbreiding van het areaal van het Gierstgras-Beukenbos tot minimaal het MSA van 25 ha. Daarnaast zou volgens de verkenning aanvullende bosaanleg moeten zorgen voor een externe buffering.

Waardering De A-locatie is een hoog opgaand bos met een grote landschappelijke betekenis. Het Gierstgras-Beukenbos is bovendien een zeldzame bosgemeenschap omdat de groeiplaatsen vanwege hun vruchtbaarheid al vanaf de middeleeuwen ontgonnen werden. Actueel is er nog geen 300 ha over. De bosgemeenschap heeft bovendien een zeer lange ontwikkelingsduur. Vanwege de aanwezige variatie in kleinschalige elementen is het ook van groot belang voor vogels.

Conclusies en aanbevelingen

- De A-locatie staat op een oude bosgroeiplaats, betreft een zeldzame bosgemeenschap en heeft een vrij natuurlijke soorten samenstelling.
- Bosuitbreiding is bij deze A-locatie dringend gewenst.
- Beperking van de recreatie binnen de A-locatie is met het oog op een ongestoorde ontwikkeling van het bos noodzakelijk.

BIJLAGE 3

WETTELIJK KADER

1.1 Wet natuurbescherming (Wnb)

De Flora- en faunawet is op 1 januari 2017 overgaan in de Wet natuurbescherming (Wnb). Deze wet dient ter vervanging van de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet en heeft als doel te komen tot één integrale en vereenvoudigde regeling van de natuurbescherming. Hierbij is de Europese regelgeving als uitgangspunt genomen. In de wet is nog steeds een deling van bescherming van soorten en gebieden (Natura2000).

Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn, een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden.

Alle vogels, in totaal ruim 700 soorten, zijn beschermd (Vogelrichtlijn). Sommige soorten genieten een extra bescherming onder het verdrag van Bern of is het nest ervan jaarrond beschermd. Daarnaast worden ongeveer 230 overige Europese en nationale soorten beschermd.

- Verbodsbepalingen

Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Bron: Brochure Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, ministerie EZ, versie 1.3 december 2016).

De verbodsbepalingen voor vogels en Habitatrichtlijnsoorten in de Wet natuurbescherming sluiten vrijwel één op één aan bij de bepalingen uit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. De verbodsbepalingen zijn gericht op de bescherming van individuen van soorten.

Verstoring van vogels is niet verboden indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort (artikel 3.1 lid 4 en lid 5). Het is aan de initiatiefnemer om zich ervan te vergewissen – en waar nodig aan te kunnen tonen – dat de op zich versturende activiteit geen bedreiging vormt voor de vogelsoort en aldus niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort.

Het verbod om dieren opzettelijk te doden of te vangen en het verbod om vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of vernielen, is niet van toepassing op de bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden (artikel 3.10 lid 3).

Opzettelijkheid

In de Wet natuurbescherming is bij meer verbodsbepalingen dan onder de Flora- en faunawet het opzetvereiste toegevoegd, in lijn met de artikelen van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. In de Flora- en faunawet was alleen sprake van het opzetvereiste bij verontrusting (art 10). Hierdoor was de Flora- en faunawet strenger dan de verbodsbepalingen van de Habitatrichtlijn. Niet-opzettelijke handelingen waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden, zijn nu niet langer verboden. Daarbij is van belang dat het Europees Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen⁶): *“Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant...”*.

- Ontheffing of vrijstelling

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

- Ten eerste mag alleen van de verbodsbepaling afgeweken worden als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is.
- Ten tweede moet tegenover de afwijking van het verbod een in de wet genoemd belang staan. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn.
- Ten slot mag de ingreep geen afreuk doen aan de staat van instandhouding van de soort.

De drie criteria op grond waarvan van de verbodsbepalingen afgeweken kan worden, zijn eveneens uit deze twee richtlijnen overgenomen. Dat betekent dat de verbodsbepalingen niet overtreden mogen worden, tenzij men een ontheffing kan krijgen (het zogenoemde ‘nee, tenzij-principe’).

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen zijn bovendien vrijstellingen mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Vrijstellingen kunnen in principe gelden voor alle drie de beschermingsregimes. Vrijstellingen van verbodsbepalingen zoals die gelden voor Vogelrichtlijn- of Habitatrichtlijnsoorten, kunnen alleen verleend worden voor in de Europese Vogelrichtlijn of Europese Habitatrichtlijn genoemde belangen. Om soorten vrij te stellen, zal altijd voldaan moeten zijn aan de vereisten van de wet, met name de afweging dat de vrijstelling geen afbreuk mag doen aan het streven de populatie van de betrokken soort in hun natuurlijk verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan (voor Habitatrichtlijnsoorten en andere soorten) dan wel dat de vrijstelling niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van vogelsoorten.

Belangen voor ontheffingsverlening of vrijstelling onder de Wet natuurbescherming
Voor vogels beschermd onder de Vogelrichtlijn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen: • in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid; • in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer; • ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren; • ter bescherming van flora of fauna; • voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, • om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.
Voor soorten beschermd onder de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen: • in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats; • ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom; • in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten; • voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of • om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor andere, 'nationaal' beschermde soorten kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- de belangen die gelden voor soorten van de Habitatrichtlijn zoals hierboven genoemd;
- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied,
- in het algemeen belang van de betreffende soort.

Provinciale staten kunnen vrijstelling van de verbodsbepalingen verlenen. Dit moet worden geregeld in een provinciale verordening. In de verordening of regeling staat aangegeven voor welke verbodsbepalingen, voor welke handelingen en voor welke soorten de vrijstelling geldt. Onder meer op basis van regionale verschillen in de staat van instandhouding van soorten kunnen de vrijgestelde soorten per provincie verschillen.

In Gelderland zijn onderstaande soorten vrijgesteld voor projecten die onder andere in het kader van een ruimtelijke ingreep plaatsvindt.

Soort	Toegestane middelen vangen
Aardmuis	Vangkooi en kastval
Bosmuis	Vangkooi en kastval
Bruine kikker	Schepnet
Bunzing	Vangkooi en kastval
Dwergmuis	Vangkooi en kastval
Dwergspitsmuis	Vangkooi en kastval
Egel	Vangkooi en kastval
Gewone bosspitsmuis	Vangkooi en kastval
Gewone pad	Schepnet
Haas	Vangkooi en kastval
Hermelijn	Vangkooi en kastval
Huisspitsmuis	Vangkooi en kastval
Kleine watersalamander	Schepnet
Konijn	Vangkooi, kastval, fred met buidel
Meerkikker	Schepnet
Middelste groene kikker	Schepnet
Ondergrondse woelmuis	Vangkooi en kastval
Ree	Vangkooi en kastval
Rosse woelmuis	Vangkooi en kastval
Tweekleurige osspitsmuis	Vangkooi en kastval
Veldmuis	Vangkooi en kastval
Vos	Vangkooi en kastval
Wezel	Vangkooi en kastval
Woelrat	Vangkooi en kastval

(bron: gelederland.nl)

- Gedragscode

Voor regulier voorkomende werkzaamheden en ruimtelijke ontwikkeling kan een vrijstelling van de verbodsbepalingen mogelijk zijn als u handelt conform een goedgekeurde gedragscode. Het kan gaan om handelingen in het kader van bestendig beheer of onderhoud, bestendig gebruik en ruimtelijke ontwikkeling of inrichting. Zo is het onder de Wet natuurbescherming mogelijk om via een gedragscode Europees beschermde vogel- en andere dier- en plantensoorten vrij te stellen bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, mits er sprake is van een bij respectievelijk Vogelrichtlijn of Habitatrichtlijn genoemd belang.

In een gedragscode is beschreven hoe zorgvuldig gewerkt wordt opdat schade aan beschermde dieren en planten wordt voorkomen of tot een minimum beperkt.

Gedragscodes zijn bedoeld voor organisaties die in hun reguliere taken of activiteiten regelmatig met de wet te maken hebben. Elke sector kan een gedragscode opstellen en laten goedkeuren. Wanneer een gedragscode is goedgekeurd, kan eenieder die aantoonbaar in overeenstemming met de betreffende gedragscode handelt, zonder ontheffing de handelingen verrichten. Er kan gecontroleerd worden of er gehandeld wordt volgens de gedragscode. Dat dient aangetoond te worden; de bewijslast dat er correct wordt gehandeld ligt bij de initiatiefnemer.

Gedragscodes worden goedgekeurd door de Minister van EZ, in overleg met de provincies. De goedkeuring geldt voor een periode van maximaal vijf jaar.

- Ecologisch onderzoek laten uitvoeren

Voordat de beoogde ingreep kan plaatsvinden dient inzichtelijk gemaakt te zijn dat er door de ingreep geen overtreding zal plaatsvinden van de Wet natuurbescherming.

Meestal wordt eerst een zogenaamde quickscan (natuurtoets) flora en fauna uitgevoerd. Uit dit onderzoek dient naar voren te komen of er vervolgstappen genomen dienen te worden. De vervolgstappen kunnen bestaan uit een nader onderzoek, het nemen van mitigerende maatregelen en/ of het aanvragen van een ontheffing.

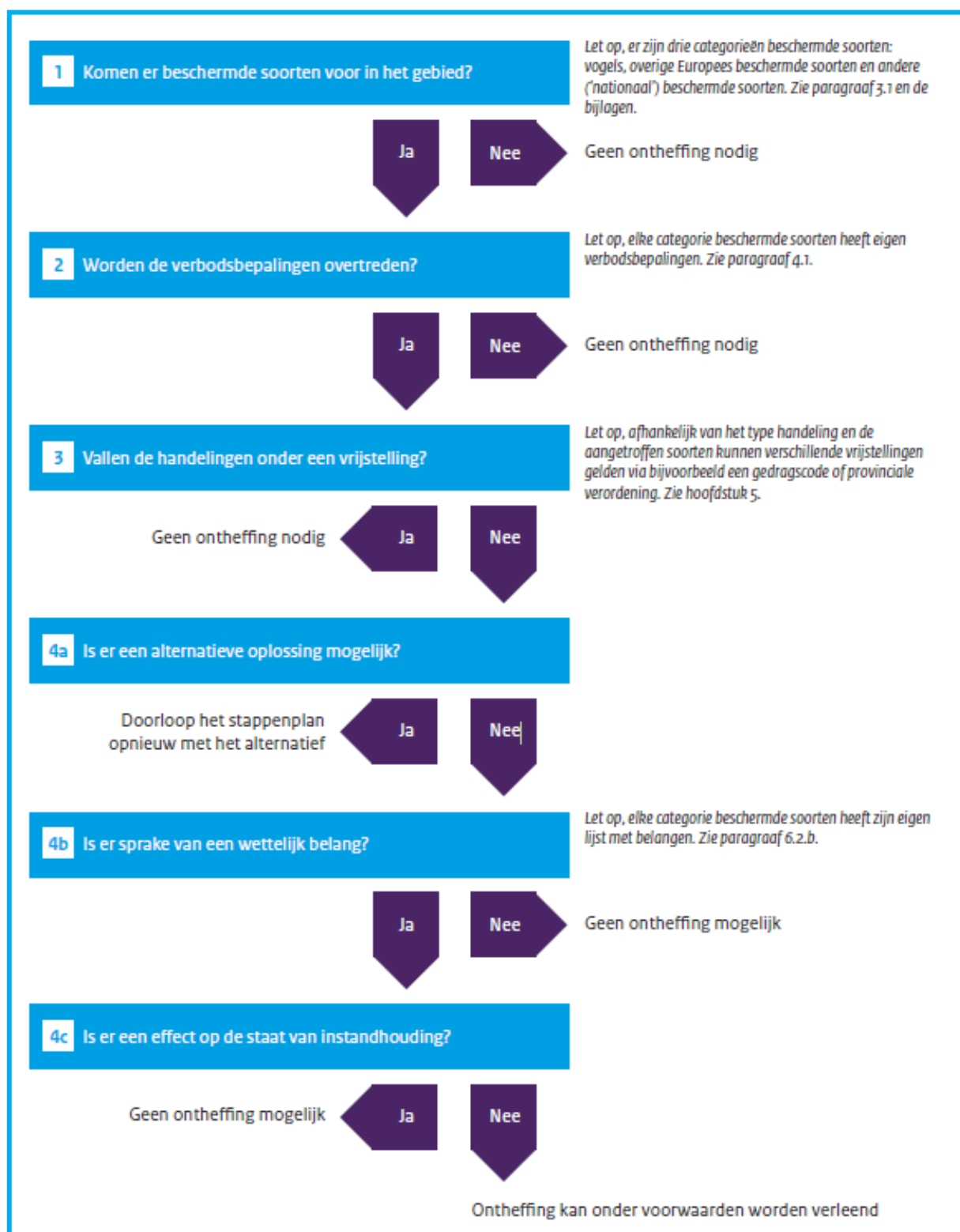
De bepalingen van de Wet natuurbescherming zijn alleen van toepassing als op of rondom de locatie waar de werkzaamheden gaan plaatsvinden beschermde planten en/of dieren voorkomen of als zich daar hun nesten, voortplantingsplaatsen of rustplaatsen bevinden.

Het plangebied is het gebied waar de daadwerkelijke handeling wordt uitgevoerd. Afhankelijk van de kenmerken van de activiteit kunnen storende factoren ook optreden buiten het plangebied. Denk aan verstoring door geluid, waardoor bijvoorbeeld het verbod om soorten opzettelijk te verstoren wordt overtreden.

Hoe groot het onderzoeksgebied is hangt dan ook af van de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het onderzoeksgebied is vaak groter dan het plangebied.

Andere leefgebieden van een diersoort, zoals foerageergebieden of vaste vliegroutes, worden volgens de uitleg van het Guidance document niet beschermd, tenzij deze samenvallen met de voortplantings- of rustplaatsen. Jurisprudentie maakt echter duidelijk dat in het geval van Habitatrichtlijnsoorten het zodanig verstoren van vaste vliegroutes en/of beschadigen van foerageergebied dat de soort om die reden deze vaste voortplantings- of rustplaatsen (die buiten het plangebied zijn gelegen) zal verlaten, wel onder het verbod van de Habitatrichtlijn valt). De redenering hierbij is dat bij een dergelijke verstoring de ecologische functionaliteit van de voortplantings- of rustplaatsen niet meer gegarandeerd is. In deze gevallen is dan ook artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming van toepassing.

Het ministerie van Economische Zaken heeft een stappenplan opgesteld die door initiatiefnemers doorlopen dient te worden.

Bron: Brochure Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, ministerie EZ, versie 1.3 december 2016).

Natura2000 (gebiedsbescherming)

Gebieden die bescherming genieten zijn Natura2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden).

Handelingen binnen beschermde gebieden die de wezenlijke kenmerken van het gebied aantasten, zijn in principe verboden en worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Bij ruimtelijke ingrepen in de nabije omgeving van de beschermde gebieden moet worden bepaald in hoeverre de externe werking van de ingreep een effect heeft op het beschermde gebied. Indien er negatieve effecten te verwachten zijn, bijvoorbeeld door een toename van stikstofdepositie, dient er een vervolgonderzoek plaats te vinden. Dit onderzoek vindt plaats in het kader van de PAS (Programma Aanpak Stikstof). Mogelijk dient er een vergunning Wnb aangevraagd te worden.

1.2 Nationaal Natuur Netwerk/ Natuurnetwerk Nederland (NNN)

De bescherming van het Nationaal Natuurnetwerk/ Natuurnetwerk Nederland (NNN, de voormalige EHS) komt voort uit de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. In de provincie Gelderland wordt de benaming Gelders Natuurnetwerk (GNN) gehanteerd.

Dit NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

In het NNN liggen: bestaande natuurgebieden (waaronder Natura2000, gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt, landbouwgebieden (beheerd volgens agrarisch natuurbeheer) en ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de kustzone van de Noordzee en de Waddenzee.

In het netwerk geldt voor nieuwe ontwikkelingen het 'nee, tenzij'-principe. Ruimtelijke ingrepen zijn niet toegestaan, tenzij er geen alternatieven zijn. Ook moeten de ontwikkelingen een groot openbaar belang hebben. De schadelijke effecten van de activiteit op de natuur moeten bovendien worden gemitigeerd. De kernkwaliteiten en omgevingscondities vormen het toetsingskader. De initiatiefnemer dient onderzoek te doen naar eventuele significant negatieve effecten die een activiteit kan hebben op het NNN.

1.3 Overige natuurgebieden

Buiten de bescherming van de Wet natuurbescherming en het NNN bevinden zich ook natuurgebieden beschermd middels provinciaal beleid, veelal beschreven in Omgevingsplannen of Streekplannen. In dit provinciale beleid is de bescherming van bijvoorbeeld ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied uitgewerkt. In Gelderland liggen dergelijke gebieden vaak in de Groene ontwikkelingszone (GO).

1.4 Rode Lijst

Rode Lijst soorten zijn soorten die zijn opgenomen op officiële, door het parlement bekrachtigde en in de Staatscourant gepubliceerde, lijsten van soorten die gevoelig of kwetsbaar zijn of zelfs direct in hun voortbestaan bedreigd worden. De bedreigde diersoorten op de Rode Lijsten hebben geen juridische status, tenzij ze ook in de wet zijn opgenomen.

De aanwijzing van nationale soorten is mede gebaseerd op de status die de soorten in de rode lijsten hadden ten tijde van het opstellen van de Wnb.

BIJLAGE 4

LIJSTEN BESCHERMDE SOORTEN

Soorten beschermd onder paragraaf 3.2 van de
Wet natuurbescherming (artikel 3.5 en 3.8)

Nederlandse naam Latijnse naam

Planten (4)

Drijvende water- weegbree	Luronium natans
Groenknolorchis	Liparis loeselii
Kruidpend moerasscherm	Apium repens
Zomerschroeforchis	Spiranthes aestivalis

Zoogdieren terrestisch (8)

Bever	Castor fiber
Hamster	Cricetus cricetus
Hazelmuis	Muscardinus avellanarius
Eurazische lynx	Lynx lynx
Noordse woelmuis	Microtus oeconomus
Otter	Lutra lutra
Wilde kat	Felis silvestris
Wolf *)	Canis lupus

Vleermuizen (22)

Bechsteins vleermuis	Myotis bechsteinii
Bosvleermuis	Nyctalus leisleri
Brandes vleermuis	Myotis brandtii
Pranjesaart	Myotis nattereri
Gewone baardvleermuis	Myotis mystacinus ssp. mystacinus
Gewone dwerg- vleermuis	Pipistrellus pipistrellus
Gewone grootoor- vleermuis	Plecotus auritus
Grijze grootoor- vleermuis	Plecotus auritus
Grote hoefijzerneus	Rhinolophus ferrum- equinum
Grote rosse vleermuis	Nyctalus lasiopterus
Ingekorven vleermuis	Myotis emarginatus
Kleine dwerg- vleermuis	Pipistrellus pygmaeus
Kleine hoefijzerneus	Rhinolophus hipposideros
Laavvlieger	Eptesicus serotinus
Meervleermuis	Myotis dasycneme
Mopsvleermuis	Barbastella barbastellus
Noordse vleermuis	Eptesicus nilssonii
Rosse vleermuis	Nyctalus noctula
Ruige dwerg- vleermuis	Pipistrellus nathusii
Tweekleurige vleermuis	Vespertilio murinus
Vale vleermuis	Myotis myotis
Watervleermuis	Myotis daubentonii

Zoogdieren marien (5)

Bruinvos	Phocoena phocoena
Gewone dolfin	Delphinus delphis
Tuimelaar	Tursiops truncatus
Witflankdolfijn	Lagenorhynchus acutus
Witsnuitdolfijn	Lagenorhynchus alibonatus

Vissen (2)

Houting	Coregonus oxyrinchus
Steur	Acipenser sturio

Amfibieën (8)

Boomkikker	Hyla arborea
Geelbuikvuurpad	Bombina variegata
Hefkikker	Rana arvalis
Kamsalamander	Triturus cristatus
Knoflookpad	Pelobates fuscus
Poelkikker	Rana lessonae
Rugstreeppad	Bufo calamita
Vroedmeesterpad	Alytes obstetricans

Reptielen (3)

Gladde slang	Coronella austriaca
Muurhagedis	Podarcis muralis
Zandhagedis	Lacerta agilis

Vlinders (7)

Donker pimpernel- blauwje	Maculinea nausithous
Groe vuurvlinder	Lycaena dispar
Moerasparelmoer- vlinder *)	Euphydryas aurinia
Pimpernelblauwje	Maculinea teleius
Teuntsbloempijl- staart	Proserpinus proserpina
Tijmblauwje *)	Maculinea arion
Zilverstreephooft- beestje *)	Coenonympha hero

Libellen (8)

Bronslibel *)	Oxygaster curditi
Gaffellibel	Ophiogomphus cecilia
Gevlekte witsnuit- libel	Leucorrhinia pectoralis
Groene glazenmaker	Aeshna viridis
Noordse winter- juffer *)	Sympecma paedisca
Ooseltjke witsnuit- libel *)	Leucorrhinia albifrons
Rivierrombout	Gomphus flavipes
Sterltjke witsnuitlibel	Leucorrhinia caudalis

Kevers (5)

Brede geelrandwater- roofkever	Dytiscus latidiscus
Gestreepde water- roofkever	Graphoderus bilineatus
Heldenbok	Cerambyx cerdo
Juchdeerkever	Osmoderma eremita
Vermiljoenkever	Cucujus cinnabarinus

Overige soorten (2)

Bataafse stroom- mossel	Unio crassus
Platte schijfhoren	Anisus vorticulus

*) Soorten verdwenen uit Nederland maar die
toch beschermd zijn op grond van artikel 3.5 en
3.8 omdat er een gerede kans op terugkeer bestaat

Soorten beschermd onder paragraaf 3.3 van de
Wet natuurbescherming (artikel 3.10 en 3.11)

Nederlandse naam Latijnse naam

Planten (76)

Akkerboterbloem *)	<i>Ranunculus arvensis</i>
Akkerdooznazad *)	<i>Torilis arvensis</i>
Akkerogenroost *)	<i>Odonthus vernus vernus</i>
Bekliende ogenroost *)	<i>Euphrasia rostkoviana</i>
Berggarnander *)	<i>Teucrium montanum</i>
Bergnachtorchis *)	<i>Platanthera chlorantha</i>
Blaasvaren	<i>Cystopteris fragilis</i>
Blauw guichelheil *)	<i>Anagallis arvensis foemina</i>
Bokkenorchis *)	<i>Himantoglossum hircinum</i>
Bosboterbloem *)	<i>Ranunculus pol. nemorosus</i>
Bosdravik *)	<i>Bromopsis r. benekenii</i>
Brave hendrik *)	<i>Chenopodium bonus- henricus</i>
Brede wolfsmelk *)	<i>Euphorbia platyphyllos</i>
Breed wollegras *)	<i>Eriophorum latifolium</i>
Bruinrode wespenorchis	<i>Epipactis atrorubens</i>
Dennenorchis *)	<i>Goodyera repens</i>
Dreps *)	<i>Bromus secalinus</i>
Echte garnander *)	<i>Teucrium cham. germanicum</i>
Franjegendaan	<i>Gentianella ciliata</i>
Geelgroene wespenorchis *)	<i>Epipactis muelleri</i>
Geplooide vrouwenmantel *)	<i>Alchemilla subcrenata</i>
Geande veldsla *)	<i>Valerianella dentata</i>
Gevlekt zonneroosje *)	<i>Tuberaria guttata</i>
Glad biggenkruid *)	<i>Hypochaeris glabra</i>
Gladde zegge *)	<i>Carex laevigata</i>
Groene nachtorchis	<i>Coeloglossum viride</i>
Groensleel *)	<i>Asplenium viride</i>
Groot spiegelklokje *)	<i>Legousia speculum- venetis</i>
Grote bosaardbei *)	<i>Fragaria moschata</i>
Grote leeuwenklauw *)	<i>Aphanes arvensis</i>
Honingorchis	<i>Hermidium monorchis</i>
Kalkboterbloem *)	<i>Ranunculus polyanthenos ssp. polyanthenoides</i>
Kalkkruip *)	<i>Centaurea calcitrapa</i>
Karstulzeranjer *)	<i>Dianthus carthusianorum</i>
Karwijnsle *)	<i>Scilinum carvifolia</i>
Kleinere ereprijs *)	<i>Veronica verna</i>
Kleinere Schorseneer *)	<i>Scorzonera humilis</i>
Kleinere wolfsmelk *)	<i>Euphorbia exigua</i>
Kluwenklokje	<i>Campanula glomerata</i>
Knollathyrus *)	<i>Lathyrus latifolius</i>
Knolspirea *)	<i>Filipendula vulgaris</i>
Korensla *)	<i>Amorpha minima</i>
Kranskarwij *)	<i>Carum verticillatum</i>
Kruipkruid *)	<i>Thymus praecox</i>
Lange zonnedaauw	<i>Drosera longifolia</i>
Liggende ereprijs *)	<i>Veronica prostrata</i>
Moerasgarnander *)	<i>Teucrium scordium</i>
Muurbloem	<i>Erysimum cheiri</i>
Naakte lathyrus *)	<i>Lathyrus aphaca</i>
Naaldenkervel *)	<i>Scandix peucedanifolia</i>
Pijlscheefkalk	<i>Arabis h. sagittata</i>
Roggelelie *)	<i>Lilium bulbiferum croceum</i>
Rood peperboompje *)	<i>Daphne mezereum</i>
Rozenkransje *)	<i>Anemone nemorosa</i>
Ruw parelzaad *)	<i>Lithospermum arvense</i>
Stofzaad *)	<i>Monotropa hypopitys</i>
Scherpkruid *)	<i>Asperugo procumbens</i>
Schubvaren	<i>Cesera officinarum</i>
Schubzegge *)	<i>Carex leptocarpa</i>

Smalle raaf *)	<i>Galeopsis angustifolia</i>
Spits havigskruid *)	<i>Hieracium lacucella</i>
Steenbraam *)	<i>Rubus saxatilis</i>
Stijve wolfsmelk *)	<i>Euphorbia serotina</i>
Tengere distel *)	<i>Carduus tenuiflorus</i>
Tengere veldmuur *)	<i>Minuartia hybrida</i>
Trosgarnander *)	<i>Teucrium bourys</i>
Veenbloembies *)	<i>Scheuchzeria palustris</i>
Vliegenorchis	<i>Ophrys insectifera</i>
Vroege ereprijs *)	<i>Veronica praecox</i>
Wilde averuit *)	<i>Anemone c. campestris</i>
Wilde ridderspoor *)	<i>Consolida regalis</i>
Wilde weide *)	<i>Melampyrum arvense</i>
Wolfskers *)	<i>Atropa bella-donna</i>
Zandwolfsmelk *)	<i>Euphorbia seguieriana</i>
Zinkvoolleje	<i>Viola lutea calamitaria</i>
Zweedse kornoelje *)	<i>Cornus suecica</i>

Zoogdieren terrestisch (31)

Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>
Bosmarter	<i>Maris maris</i>
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>
Bunzing	<i>Mus musculus</i>
Damhert	<i>Dama dama</i>
Das	<i>Meles meles</i>
Dwergmuis	<i>Microtus minutus</i>
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>
Edelhert	<i>Cervus elaphus</i>
Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>
Elkermuis	<i>Elomys quercinus</i>
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
Grote bosmuis	<i>Apodemus flavicollis</i>
Haas	<i>Lepus europaeus</i>
Hermeltijn	<i>Mus musculus</i>
Hutspitsmuis	<i>Crocodylus russula</i>
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>
Molmuis *)	<i>Arvicola scherman</i>
Ondergrondse woelmuis	<i>Microtus subterraneus</i>
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>
Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>
Steenmarter	<i>Maris maris</i>
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>
Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>
Veldspitsmuis	<i>Crocodyrus leucodon</i>
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>
Waterspitsmuis	<i>Neomys fodiens</i>
Wezel	<i>Mus musculus</i>
Wild zwijn	<i>Sus scrofa</i>
Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>

Zoogdieren marien (2)

Gewone zeehond	<i>Phoca vitulina</i>
Grijze zeehond	<i>Halichoerus grypus</i>

Amfibieën (8)

Alpenwater- salamander	<i>Triturus alpestris</i>
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
Kleinere water- salamander	<i>Triturus vulgaris</i>
Meerkikker	<i>Rana ridibunda</i>
Middelse groene kikker	<i>Rana klepton esculenta</i>
Vinpoetsalamander	<i>Triturus helveticus</i>
Vuursalamander	<i>Salamandra salamandra</i>

Reptielen (4)

Adder	<i>Vipera berus</i>
-------	---------------------

Hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>
Levendbarende hagedis	<i>Lacerta vivipara</i>
Ringlang	<i>Natrix natrix</i>

Vissen (6)

Beekdonderpad	<i>Cottus rhenanus</i>
Beekprijs	<i>Lamprologus planeri</i>
Elrits	<i>Phoxinus phoxinus</i>
Gestippelde alver	<i>Alburnoides bipunctatus</i>
Groene modderkruiper	<i>Misgurnus fossilis</i>
Kwabaal *)	<i>Lota lota</i>

Vlinders (20)

Aardbeenvlinder *)	<i>Pieris malvae</i>
Bospaarmoor- vlinder *)	<i>Melitaea athalia</i>
Bruin dikkopje	<i>Erynnis iages</i>
Bruine erfenpage *)	<i>Sagittaria ilicis</i>
Duinparelmoer- vlinder *)	<i>Argynnis niobe</i>
Gentiaanblauwje *)	<i>Maculinea alcon</i>
Groene parelmoer- vlinder *)	<i>Argynnis aglaja</i>
Groene vos *)	<i>Nymphalis polychloros</i>
Groene weerschijn- vlinder *)	<i>Apatura iris</i>
Iepenpage	<i>Sagittaria w-album</i>
Kleinere heivlinder *)	<i>Hipparchia statilinus</i>
Kleinere tjsvogel- vlinder *)	<i>Limenitis camilla</i>
Kommavvlinder *)	<i>Hesperia comma</i>
Sleedoornpage *)	<i>Thecla betulae</i>
Spiegeldikkopje *)	<i>Heptamelus morpheus</i>
Veenbesblauwje *)	<i>Plebejus opule</i>
Veenbesparelmoer- vlinder	<i>Boloria aquilonaris</i>
Veenhoofbeesje	<i>Coenonympha tullia</i>
Veldparelmoer- vlinder	<i>Melitaea cinxia</i>
Zilveren maan *)	<i>Boloria selene</i>

Libellen (8)

Beekrombout *)	<i>Gomphus vulgatissimus</i>
Bosbeekjuffer *)	<i>Calopteryx virgo</i>
Donkere waterjuffer *)	<i>Coenagrion armatum</i>
Gevlekte glanslibel *)	<i>Somatochlora flavomaculata</i>
Gewone bronlibel *)	<i>Cordulegaster boltonii</i>
Hoogveenglanslibel *)	<i>Somatochlora arcata</i>
Kempense	<i>Sympteryx</i>
Heidelibbel *)	<i>depresiusculum</i>
Speerwaterjuffer *)	<i>Coenagrion hastulatum</i>

Kevers (1)

Vliegend hert	<i>Lucanus cervus</i>
---------------	-----------------------

Overige soorten (1)

Europese rivierkreeft	<i>Asiaticus asiaticus</i>
-----------------------	----------------------------

*) soort die geen wettelijke bescherming had
onder de Flora- en faunawet

BIJLAGE 5

JAARROND BESCHERMDE NESTEN (CATEGORIE 1-4)

Categorie 1-4: jaarrond beschermd

Boomvalk	<i>Falco subbuteo</i>	4
Buizerd	<i>Buteo buteo</i>	4
Gierzwaluw	<i>Apus apus</i>	2
Grote gele kwikstaart	<i>Motacilla cinerea</i>	3
Havik	<i>Accipiter gentilis</i>	4
Huismus	<i>Passer domesticus</i>	2
Kerkuil	<i>Tyto alba</i>	3
Oehoe	<i>Bubo bubo</i>	3
Ooievaar	<i>Ciconia ciconia</i>	3
Ransuil	<i>Asio otus</i>	4
Roek	<i>Corvus frugilegus</i>	2
Slechtvalk	<i>Falco peregrinus</i>	3
Sperwer	<i>Accipiter nisus</i>	4
Steenuil	<i>Athene noctua</i>	1
Wespendief	<i>Pernis apivorus</i>	4
Zwarte wouw	<i>Milvus migrans</i>	4

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

BIJLAGE 6

LITERATUURLIJST

Broekhuizen, S e.a., Atlas van de Nederlandse zoogdieren, uitgeverij KNNV, Utrecht, 1992
Diepenbeek A, Twisk P, Veldgids diersporen, KNNV, Zeist 2013
IKC Natuurbeheer, Handboek natuurdoeltypen in Nederland, uitgeverij Judels&Brinkman, Delft, 1995
Meesters, G, Natuuratlas van Nederland, uitgeverij Icob b.v. Alphen aan den Rijn, 2001
Olsen L-H, Dier & spoor, KNNV uitgeverij, 2012
Ravon, De amfibieën en reptielen van Nederland, 2009
Sovon Vogelonderzoek Nederland, Atlas van de Nederlandse Broedvogels, uitgeverij KNNV, Utrecht, 2002
Vogelbescherming Nederland, Topografische Inventarisatieatlas voor flora en fauna van Nederland, Zeist, 2003.

www.gelderland.nl
www.google.nl
minez.nederlandsesoorten.nl/soorten
www.natura2000.nl
www.nederlandsesoorten.nl
www.ravon.nl
www.synbiosys.alterra.nl
www.sovon.nl
www.vleermuizenindestad.nl
www.vogelbescherming.nl
www.vogelvisie.nl
www.zoogdiervereniging.nl